

*School for Teachers
Училище за учители*

ДУАЛНОТО ОБУЧЕНИЕ – МИРАЖ ИЛИ РЕАЛНОСТ

Мария Георгиева

Професионална гимназия по горско стопанство и дървообработване „Николай Хайтов“ – Варна

*„Едно е да ти се иска, друго е да можеш,
а пък трето и четвърто – да го направиш“
Николай Хайтов*

Резюме. Текстът представя опита на гимназията в сферата на дуалното обучение. Показани са примери на изучавани специалности и професии, показани са отзиви на фирми за тази форма на обучение. Изведени са изводи и препоръки за подобряване на обучителния процес.

Keywords: experience; dual education; majors; professions; feedback; conclusions; recommendations

Професионална гимназия по горско стопанство и дървообработване „Николай Хайтов“ – Варна, става общинско училище от 1 август 2016 г. с влизането в сила на Закона за предучилищното и училищното образование.

Професиите и специалностите, по които се обучават учениците в областта на мебелното производство и дървообработването, горското и ловното стопанство, парковото строителство и озеленяването, дават възможност да се приложи дуалното обучение (обучение чрез работа). През учебната 2016/2017 г. в първата група обучаеми бяха включени ученици по професия „Организатор в дървообработването и производство на мебели“, специалност „Мебелно производство“, навършили 16-годишна възраст, заявили писмено своето желание, със съгласието на родителите. Нормативната база, която ни даде възможност за дуално обучение, са Законът за предучилищното и училищното образование, Законът за професионалното образование и обучение, Кодексът на труда, Наредба № 1 от 08.09.2015 г. за условията и реда за провеждане на обучение чрез работа и Наредба №4 от 30.11.2015 г. за учебния план.

Между ПГТСД „Н. Хайтов“ – Варна, и фирми от бранша на дървообработващата и мебелната промишленост се сключиха споразумения за сътруд-

ничество, уреждащи правата и задълженията на двете страни, както и броя на обучаваните лица, срока на обучението, осигуряването на материално-техническата база, учебната документация и обучаващите лица. Подборът на обучаваните се извърши съвместно от представители на работодателите и на обучаващата институция по разработени критерии. За целта беше проведено събеседване с учениците от страна на бизнеса и учители от гимназията. Критериите за подбор на обучаемите бяха: мотивация на ученика за учене и за придобиване на квалификация по професията; социални умения за работа в реална работна среда и готовност за работа в екип; дисциплинираност, инициативност и отговорност към поставените задачи; сръчност, практически умения, спазване на правилата за безопасност по време на практически занятия; отговорност и самоконтрол; стремеж за развитие и усъвършенстване. Работодателите сключиха с одобрените ученици трудов договор по чл. 230, ал. 1 от КТ. По време на дуалното обучение обучаемите получаваха възнаграждение в размер на 90% от минималната работна заплата. Практическото обучение в реална работна среда се провеждаше във фирмите под ръководството на наставник, определен от работодателя. Връзката между работодателя, наставника, ученика и гимназията се осъществяваше от учител по практическо обучение. Той провеждаше ежедневен контрол върху изпълнение на обучителната програма и редовното водене и отчитане на изпълнените задачи, отразени в дневника на ученика.

Дуалното обучение в гимназията се осъществи с подкрепата на община Варна. Тя осигури финансиране за 70% от разходите за това обучение. Фирмите, които ни повярваха и станаха наши партньори, са: „Ян Ди Стил“ ООД; „Кателиеви МК“ ООД; „Мела“ ООД; „Формика груп“ ООД; „Стилекс – Е“ ЕООД и „Формет – Дизайн“ ЕООД.

След първия етап на дуално обучение отзивите на работодателите бяха важни за нас. Калин Бенчев, управител: „Всички деца са добри, трябва да се намира доброто у тях. Изключително сме доволни – предварителният подбор на кадри не ни разочарова. За възрастта си са отговорни, с желание за работа, изпълнителни, прецизни“. Михаил Кателиев, управител: „Доволни сме от нашите възпитаници – дисциплинирани, изпълняват поставените им задачи. Обогатиха знанията си и усвоиха нови умения“. Димо Петров, управител: „Справят се с всички поставени задачи на различни работни места. Спазват работното време и трудовата дисциплина. Работата ще продължи със същото темпо и следващата година“.

Предимствата на дуалното обучение за нас са: качествено професионално обучение; перспектива за кариерен растеж; информираност за дейността на фирмите от бранша в региона; мотивиращо възнаграждение за учениците (заплата); превенция за отпадане на ученици от училище; оставане на работа във фирмата; подготовка, гарантираща успех във ВУЗ.

Като всяка нова форма, отчитаме и трудности при реализирането. В една фирма учениците усвояват част от технологичния процес. Добре би било да сменят работните си места, но това е свързано с промяна или прекратяване на трудовия договор. Производствените бази на фирмите се намират извън града, което е свързано с транспорт на учениците. Спазването на трудовата дисциплина се оказва по-голям проблем за младите хора, отколкото усвояването на умения в работата и експедитивност в производството.

За учебната 2017/2018г. в гимназията са приети 48 ученици в дуална форма по специалността „Мебелно производство“. Сключени са рамкови споразумения с десет фирми. Получихме покана и се готвим за включване в българо-швейцарския проект ДОМИНО. Ние поискахме да въведем дуалното обучение, защото бяхме сигурни в себе си, че можем, и го направихме, за което говорят резултатите.

DUAL EDUCATION – A MIRAGE OR A REALITY

Abstract. The text presents the experience of the high school in the field of dual education. Examples of studied majors and professions are shown. Companies' feedback on this form of training is highlighted. Conclusions and recommendations for improvement of the training process are presented.

✉ **Eng. Maria Georgieva**

Principal

Vocational School of Forestry and Woodworking “Nikolay Haytov”

Varna, Bulgaria

E-mail: mgeorgieva1@abv.bg